

OBJEKTET

Flerfamiljshus i 1 ½ plan med hel källare. Byggnaden var byggd i början av 1900-talet och utförd i trä. Byggnaden var uppdelad i tre lägenheter, två på bottenplan (norra och södra) och en på övre plan. Total bostadsyta var ca 280 m². Uppvärmning skedde med vattenburen värme (oljeeldning). Panna och cistern var placerad i källaren. Byggnaden var sedan byggnationen tilläggsisolerad och försedd med ny utanpåliggande panel.

HÄNDELSEN

Ägaren till lägenheten där det sedermera visade sig att branden började (norra lägenheten) hade tillbringat natten hos sin flickvän som bodde i den övre lägenheten. På morgonen ca 9.30) hade mannen släppt in flickvännens hund i sin lägenhet och åkt till sitt arbete. Flickvännen åker ungefär vid samma tidpunkt till sitt arbete. Anledningen till att han släppte in hunden i sin lägenhet var att hunden hade bättre utsikt därifrån. Enligt uppgift var hunden tämligen livlig till sitt sätt. Arrendatorn får när han går förbi huset vid halvtolvtiden se att det ryker ur ventilerna till vindarna samt ur ventilationsröret som betjänar köket i den norra nedre samt den övre lägenheten. Han är först inte säker på om det brinner och när han larmar SOS så ber han att räddningstjänsten skall komma till platsen för en undersökning.

Räddningstjänsten får larm 12.16 (stort larm X-stad + C-jour). Inkommande 2 Bf och 11 Bm bemannar 181, 182, 183, samt 185 och anländer till platsen 12.23. Vid ankomst konstaterar man kraftig brand/rökutveckling i den norra och i den övre lägenheten. Enligt informationen som man får från arrendatorn så är troligen ingen person kvar i lägenheterna, men man får samtidigt veta att en hund kan vara kvar. Taktisk grundinriktning blir livräddning i de två lägenheterna. En rökdykargrupp skickas in i vardera lägenheten.

I den norra lägenheten, som är brandpåverkad ner till mitten på väggarna, verkar branden ha initialt ha avtagit genom syrebrist (fönstren hade inte gått sönder helt). Värmen är dock kraftig och lägenheten är kolsvart av rök. I en soffa hittas hunden död. I den övre lägenheten är det mycket varmt och när rökdykarna öppnar garderoberna till snedvindarna sker en spontan övertändning i dessa. Man söker av den tämligen stora lägenheten (4 rum och kök) snabbt, och måste därefter på grund av värmen retirera. I detta läge anländer C-jouren, c a 12.40. Station X-by larmas (litet). Detta ändras till stort larm (efter kontakt med inkommande förman i X-by, skickas 1+4 med 199). Efter genomgång tar NN över räddningsledarskapet och XX fortsätter som skadeplatschef. Brandvatten ordnas initialt via slangdragning och msp från brandpost i Z-by (c a 400 m). NN konstaterar att det trycker ut rök ur ventiler på övre krypvind och från nedre kryputrymmen (snedvindar).

NN konstaterar även att det varit kraftig brand i den norra lägenheten. Ny taktisk grundinriktning väljs: tillintetgör skadekällan. Detta skall göras genom att först avlasta brandgastrycket genom håltagning i taket. Håltagning görs från stegbil, och när håll tagits upp slår lågor ut. Samtidigt börjar släckvatten tränga ner i den ditintills oskadade södra lägenheten. Detta får NN att välja ny taktisk grundinriktning: begränsa brandspridning. Till saken hör att i den rådande vindriktningen på ett avstånd av 12 meter ligger ett sädesmagasin från 1500-talet. Lite längre bort (även det i vindriktningen) ligger arrendatorns bostad (trähus 1 ½ plan med tegeltäckt spåntak), samt tillhörande lada (tegeltäckt spåntak). Efter att det konstaterats att släckning av huset inte var möjlig koncentrerades resurserna på att låta huset brinna ner kontrollerat, med så lite flygbränder och strålningspåverkan på omgivningen som möjligt. Den södra lägenheten töms nästintill helt på inventarier. NN begär hjälp av SOS med restvärdesledare. Ingen restvärdesledare finns att tillgå varför NN direkt får förmedla kontakter mellan försäkringsbolag och ägare/innehavare. Släckningen delades in i två sektorer, norr och söder, med varsin sektorchef. Dessutom får

Station X-by till uppgift att bevaka omgivande hus för att kunna hantera ev brandspridningar till intilliggande byggnader.

I samband med att detta görs, och vatten behovet ökar, konstateras att den brandpost man haft tillgång till inte ger tillräcklig med vatten. Brandvattenförsörjningen kompletteras därför med att köra skytteltrafik med tankbil. Innan tankbilen losskopplas för detta ändamål åker släckbil 181 till stationen för att fylla vatten. När man skall fylla på vatten så lyckas inte detta. Ventilerna går inte på något sätt att få loss. Efter ca en halvtimme försöker man flytta bilen och upptäcker då att inte heller bromsarna släpper. Man hittar då en brusten luftslang som provisoriskt lagas. Under tiden har vattentillgången blivit kritisk vid brandplatsen. Taket har nu brunnit igenom helt och man har behov att använda vattenkanon från stegbil (1000 minutlitter). Arrendatorn tillfrågas om det finns någon "Olbytunna" eller liknande på gården som kan fungera som vattenreservoar. RL får besked att detta kan ordnas, dock blir det missförstånd då denna resurs beställs från en lokal slamsugarfirma som hade ca 45 minuters körtid. Även en mjölktankbil från mejeriet kommer till platsen och levererar ett par kubikmeter vatten. Olbytunnan används som nödreservoar om man skulle få brandspridning till intilliggande byggnader. För att få bättre kontinuitet i vattentransporterna beställs tankbil från Q-by (15.54). När denna har anlänt så fungerar vattenförsörjningen och därmed släckningen på ett kontrollerat sätt.

Eftersläckningen blir mycket tidsödande då exempelvis väggarna bestod av hela fem lager brädvägg. En farhåga var den oljecistern som fanns i källaren (halvfull). Branden hindras dock innan den når källaren. Eftersläckning/bevakning från räddningstjänsten pågår till morgonen den yy-yy-yy, då arrendatorn tar över ansvaret. Ett par gånger de närmsta dagarna får räddningstjänsten bistå arrendatorn med att lägga på ett par tankar med vatten på den pyrande branden. Branden genererar ca 400 mantimmars arbete.

UNDERSÖKNING

Undersökning gjordes den zz-zz-zz tillsammans med YY från polisens tekniska rotel. Då indikationer fanns på att branden hade börjat i den norra lägenheten så inleddes undersökningen där. Golvet (och köket) från den övre lägenheten hade rasat ner i den norra lägenhetens kök. Golvet stod på högkant och hade lämnat en ficka på ca en meter närmast spisen i den norra lägenheten. När vi tittar på spisen så ser vi att ett vred till en av plattorna står på. Spisen tas efter visst arbete ut från köket där vi kan konstatera att vredet på den stora vänstra plattan har stått på 6:an. Att vredet inte vridits när takdelar rasat ner kan konstateras när vi lyfter på plattorna med tillhörande topplåt. Man ser på kablar och dyliskt till den stora vänstra plattan att denna har varit utsatt för mycket höga temperaturer som inte kan ha uppstått vid branden. Ovanpå spisen finns rester av någon obestämbart smälta. På plattan intill ligger ett lock till en kastrull. Fläkten har varit en så kallad kolfilterfläkt utan imkanal. Enligt innehavaren av lägenheten har spisen inte använts på ett dygn innan branden. Om detta stämmer så är enda tänkbara orsaken till att plattan står på att hunden har kommit åt vredet då denne försökt komma åt något ovanpå spis/diskbänk. Vreden var lätta att vrida. Värmen från plattan har kunnat vara så intensiv att plastdetaljer och annat kunna smälta på, ovan och vid sidan av plattan. Detta har troligen startat branden.

SPRIDNINGSRISK

Utan släckinsats

Mycket troligt att taket på sädesmagasinet antänts. Stor risk för brandspridning till underliggande spåntak på arrendatorns bostad och tillhörande lada.

Med släckinsats

Små risker enligt ovanstående (lågorna hölls i huvudsak inom det

brinnande huset).

SLUTSATSER

Primärbrandområde: Området kring spisen i den norra lägenheten. Brandstiftare: Spisplatta.

ERFARENHETER/FÖRSLAG

Bränder i äldre träbyggnader som fått fäste i ett flertal kryputrymmen och andra dolda utrymmen (bjälklag mm), är nästintill omöjliga att släcka. Håltagningsresurser är för få och för långsamma. Det kunde eventuellt vara intressant att prova hur en skärsläckare kan hantera dylika bränder. Brandspridningsrisk till underliggande spåntak är (av erfarenhet) ett stort bekymmer. Hade byggnaden legat fritt så hade man eventuellt (efter kontakt med polis) kunnat låta byggnaden brinna upp snabbare (med mindre miljöpåverkan, efterarbete och tidsåtgång). Detta var första gången som stegbil/vattenkanon användes. En lärdom är att vattentillgången måste vara mycket god för att denna resurs skall kunna användas effektivt. Av detta skäl bör vattenförsörjningen utgöras av egen sektor. Minst två tankbilar måste användas vid användande av skytteltrafikprincipen. Anskaffande av stor vattensäck (8-10 kubikmeter) rekommenderas.